

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VI. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM.

Ara: 50 fillér

1964. JÚNIUS 8.

KÖSZÖNTŐ

Esztendőről esztendőre — mielőtt ismét befejeződné egy tanév munkája — ezen a napon a nevelőkre, a pedagógusokra emlékezünk. A pedagógusnapon szívvel köszöntjük a tanárokat, professzorokat, egyetemünk valamennyi dolgozóját.

Évről-évre új vonást festünk portréjukra. Más-más oldalról figyelhetjük meg működésüket. Foglalkozásuk egyedülálló: nem munka, inkább hivatás, sőt, küldetés. Anyaguk: élő, akiknek át kell adni tudásukat, tapasztalatukat, formálni, alakítani kell jellemüket, magatartásukat. Nehéz feladat.

A felszabadulás után, amikor a tanulni vágyó fiatalok és magukat továbbképezni akaró idősebbek előtt kitarultak az iskolák, az egyetemek kapui, fokozottabb munka, felelősség nehezedett a pedagógusokra. Különösen az egyetemek oktatói, tanárai álltak nehéz feladat előtt, hiszen soha nem tapasztalt áramlás indult meg az egyetemekre.

A Horthy-korszakban felállított mesterséges gátakat lerombolták, a származási előjogokat, privilégiumokat eltörölték, és így egyetemünkön is nagyobb lett a hallgatók száma. A nappali tagozat mellett évről-évre többen járnak esti tagozataira, köztük meglett, felnőtt emberek is. Az új hallgatók zöme a parasztok, a kétkézi munkások, a gyári dolgozók gyermekeiből került ki.

A technika, a tudomány fejlődése megkövetelte számos új tanszék felállítását. Az új tudományágak, az új tanszékkel sok új tanárt kívántak. Az új hallgatók közül az évek során — tanulmányaik elvégzése után — sokan itt maradtak egyetemünkön. Ezek a fiatal tanársegédek, adjunktusok, docensek újult vérkeringést hoztak egyetemünk életébe, és a sokat tapasztalt, nagy tudású, idősebb tanárokkal együtt hozzájárultak a magyar közgazdaságtudomány továbbfejlesztéséhez. Ma mindannyian ugyanilyen erőfeszítéssel, lelkesedéssel fáradoznak az egyetemi reform sikeréért.

Nehéz, sokoldalú a pedagógusok feladata. mert évről-évre magasabbak a követelmények mind a nevelőkkel, mind a tanítványokkal szemben. Az elért eredményekkel elégedettek lehetünk. A pedagógusokra emlékezünk ma, őket ünnepezzük.

A pedagógusnapon évről-évre kitüntetik a legkiválóbbakat, de ugyanúgy megbecsülést jelent ez a nap azok számára is, akikről név szerint nem emlékeznek meg. Azokról, akik lépést tartva a rohamosan fejlődő tudománnyal, magas tudásszintet bocsátják útjukra a fiatalokat, hogy eredményesen részt vegyenek a szocializmus megvalósításában.

Köszöntjük ezen a napon a pedagógusokat. Kívánunk emberi formáló munkájukhoz jó egészséget, sok sikert.

SZEGED, MISKOLC, GYŐR:

Kihelyezett tagozat

Oktatási rendszerünk újdonsága a vidéki városokban létesülő kihelyezett tagozat. Bikics elvtárral, megbízott oktatási rektorhelyettesünkkel beszélgettünk a szeptemberben meginduló új oktatási formáról.

— Először is arra kérjük, mondja el röviden a kihelyezett tagozat létrejöttének körülményeit.

— Köztudott, hogy vidéken aránylag kevés a képzett közgazdász. Ez korántsem az érdeklenséget tükrözi, inkább az akadályokat, amelyek a távolság miatt megnehezítették az egyetem elvégzését. A Budapestre való rendszeres utazás sok időt elrabolt és több költséget jelentett.

Egyébként sem helyes, ha a felsőfokú közgazdasági képzés kizárólag a fővárosban koncentrálódik. A vidékiek képzésére bevezetett levelező forma hatékonysága, sajnos, nem megfelelő. A helyzetet változtatni kellett, hogy megközelítsük azokat az eredményeket, amelyeket az esti tagozaton eddig elértünk.

A megoldás egyik formája a kihelyezett tagozat. Az egyetem elvileg egyetértett ennek megvalósításával, de megalapozottabb lett volna a jövő évben indítani. A vidéki városok kérték és a Művelődésügyi Minisztérium sürgette a kérdés azonnali megoldását, ezért az új tanévtől megkezdjük a vidéki oktatást. Ebből természetesen számunkra nehézségek következnek, sok problémával találkozunk majd, különösen az első hónapokban.

— Mely városokban lesz ősztől kihelyezett tagozat, és milyen formában történik az oktatás?

— Szegeden, Miskolcon és Győrön indítjuk meg. Jobban tudunk a személyi és dologi feltételekről gondoskodni olyan városban, ahol más egyetemek is vannak. Ha ez a feltétel nincs meg, akkor egyetemünk oktatói utaznak vidékre, de támaszkodni fogunk a felállási és megbízott oktatókra is. A szervezési kérdéseket az illetékes tagozatvezető és a tanulmányi előadó bonyolítja le.

A minisztérium csak egy-két évre tervezett előre, a képzés többi része még nincs kidolgozva. Az alapozó tárgyak oktatásával nem is lesz fennakadás. Az oktatói problémák akkor fognak erősebben jelentkezni, amikor a szaktárgyak kerülnek sorra.

— A tanterv szerint milyen időpontban lesznek a foglalkozások a három városban?

— Hasonlóan a budapestihez, a szombati napot veszi igénybe, és azok tematikája is megegyezik. A levelező oktatás azonban továbbra is Budapestre összpontosul, nem lesz kihelyezett levelező tagozat.

— Hol történik a felvételi vizsga, és milyen az érdeklődés?

— A felvételi vizsga valószínűleg nálunk, az egyete-

men zajlik le. A jelentkezők száma rohamosan emelkedett, és még most is érkeznek kérelmek. Pontos adatot még nem tudunk.

— Mi az egyetem legfontosabb teendője a kihelyezett tagozattal kapcsolatban?

— A munka kezdetben nagyobb erőfeszítést igényel. A vidéki hallgatókat minden le-

hető eszközzel segíteni kell tanulásukban és oktatás színvonalát a vidéki városokban is a budapesti esti oktatásnak megfelelő szinten kell kialakítani. Ugyanis nem konzultációs központok létesítéséről van szó, hanem tartalmában is egyetemi színvonalú oktatásról — fejezte be nyilatkozatát Bikics elvtárs.

F. P.

Lezárultak a felvételi jelentkezések

Egyetemünk nappalitagozatára az idén 1280-an jelentkeztek, közülük 690 nő. A gimnáziumban érettségizettek száma 150-nél több, mint a technikum végzettséggel rendelkezők.

Érdemes megjegyezni, hogy vidékről ugyanannyi pályázó juttatta el felvételi kérelmét, mint Budapestről.

Ha a jelentkezés szakonkénti megoszlását vizsgáljuk, szembetűnik, hogy még mindig a külkereskedelmi szak iránt nyilvánvalóan meg a legnagyobb

érdeklődés. A felvételizők 28 százaléka szeretne erre a szakra kerülni. Népszerűségben a tavaly indított nemzetközi szak követi.

Nagyarányú a túljelentkezés a tanári „A” illetve „B” szakra, valamint az általános, a terv-matematika és a belkereskedelmi szakra.

A szükségesnél jóval kevesebben akarnak az ipari és agrár szakra jönni. Valamivel jobb a helyzet a közlekedési és a pénzügyi szak esetében.

PEDAGÓGUSNAP

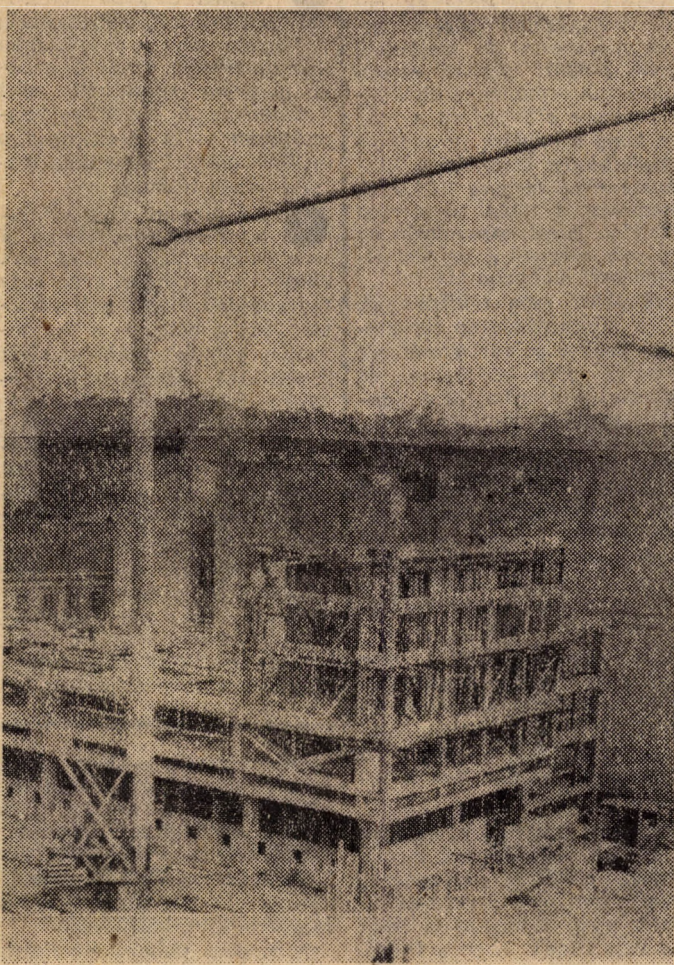
A pedagógusnapon a művelődésügyi miniszter Kreko Bélának és Poller Imernek a „Felsőoktatás Kiváló Dolgozója” kitüntetését nyújtotta át. Bognár Imre az „Oktatásügyi Kiváló Dolgozója” kitüntetést, Székely Ferencné a „Szocialista Kultúráért” kitüntető jelvényt kapta.

Valamennyiüknek gratulálunk és további eredményes munkát kívánunk.

Mielőtt elindulunk...

— Az aligai leánytáborban nem jutott minden jelentkezőnek hely — Népszerű a nemzetközi tábor — Lébénybe fiúk még jöhetnek...

A szomszédban

Az olvasóterem csendjét egyenlő időközönként tompa berregés szakítja meg. A Csarnok téri építkezés darujának jelzése. Vajon mi a telken néhány előadóterem épül itt? Talán az egyetem helyproblémáinak megoldására volna!

készül valami? Nem! Ez csak az energiaellátás javítását szolgáló egyik transzformátor-állomás lesz. Pedig azon a telken néhány előadóterem és szemináriumi szoba elfert volna!

A zirci arborétumban

Egy vasárnap, ami szép időben, szép helyen kellemesen telt el... Erről szól riportunk a lap 3. oldalán.

BÚCSÚ-FOGADÁS

Baráti hangulatú fogadást adott június 4-én egyetemünk KISZ-bizottsága a tanulmányaik befejezése előtt álló KISZ-aktívák tiszteletére. A fogadáson Kahulits László, az egyetemi pártbizottság tit-

kára és Bessenyei Lajos, a KISZ vb titkára búcsúztatta a távozó hallgatókat. Ezt követően a találkozót résztvevői elbeszélgették egyetemi éveik alatt szerzett élményeiről és legközelebbi terveikről.

Balatonaliga

Az első, a harmadik és a negyedik turnusba tudunk helyet biztosítani. Az eredeti keretszámmal több részvételi lapot ebbe a táborba nem kaptunk, ezért túljelentkezés miatt, mintegy 40 hallgatót nem tudunk elhelyezni.

Szentmártonkátá

A másik leánytáborban is betelt a létszám (40 személy). Legfontosabb munkájuk a zöldégszedés lesz. A csoport az első turnusba indul.

Lébény

Ugyancsak az első turnusban dolgoznak majd a lébényi

Zánka

Nemzetközi tábor, azért lett olyan gyorsan népszerű. Hallgatóink vasútiépítési rekonstrukcióban segítenek, a második turnusban, Minden helyet betöltöttünk.

Külön felhívom azok figyelmét, akik a zánkai táborba jelentkeztek, hogy a tábor nemzetközi jellegre való tekintettel valamennyi résztvevőnek július 11-én, szombaton egész napos kötelező foglalkozás (eligazítás stb.) lesz, ezért a többi csoporttól eltérően, szombaton délelőtt 11 óráig okvetlenül jelenjenek meg a táborban.

Megfeleltek a várakozásnak

A felsőoktatási intézmények kulturális seregszemléje keretében május 3-án Szegeden négy egyetem népi együttesének műsorát mutatták be.

Jó híre megelőzte a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem népi együttesének szegedi bemutatkozását. Nagy hagyománnyal rendelkezik ez az együttes és éppen a közelmúltban szerepelt a tv-ben is, 15 éves jubileumuk alkalmából. Nem keltettek csalódást.

A 15 tagú zenekar és a 16 tagú tánckar olyan „bomba” műsort, produkált, amely igazi csemegét jelentett a nézőtérre. Magas művészi igényteliséggel kidolgozott tánc- és zenekari számaikkal „profiként” hatottak az amatőrök között. A Pánlikázó vérszédítő mozgalmassága után a zenekar Grabócz: Madocsi táncok

című népdalfeldolgozását játszotta, majd ismét a tánckar remekelt Petrovics: Kunsági táncok bemutatásával. Ezután Mózes László zenekarvezető Albert István: Cigányfantáziáját adta elő meglepő virtuozitással. A műsort a tánckar zárta az Éjjel után című táncjátékkal. Szünni nem akaró taps jutalmazta az együttes nagyszerű szereplését.

(Átvéve a Szegedi Egyetem című lapból.)

Lapszárta után

Kerül sor az új nyelvi stúdió felavatására. Következő számunkban részletesen beszámolunk az eseményről.

BESZÉDES SZÁMOK

Az ország összes egyetemi hallgatója közül 54,2 százalék kap tanulmányi ösztöndíjat, 25,5 százalék társadalmi ösztöndíjas, 900 hallgató Népköztársasági Ösztöndíjas, 84,2 % kap szociális támogatást, 95,1 % részesül rendszeres állami juttatásban.

Az egyetemi tanács és a pártbizottság közös értekezlete

BEREI ANDOR:

A modern polgári elméletek oktatása és bírálata

II.

Helytelen volna a modern polgári közgazdasági elméletekkel való foglalkozást a Közgazdaságtan története c. tárgyra korlátozni. A modern polgári közgazdaság nézeteit több-kevesebb részletességgel tárgyalni kell minden olyan tantárgy keretében, amelyekkel kapcsolatban ezek a nézetek nagyobb jelentőségű elméleti vitát váltottak ki, vagy fontosabb gyakorlati következtetések levonására alkalmasnak bizonyultak. Ilyen tárgyak a politikai gazdaságtan és a közgazdaságtan történetén kívül főként a népgazdaság tervezése, a programozás, a gazdaságföldrajz, a világgazdasági ismeretek, az iparvállalatok tervezése és szervezése, az ipar, a külkereskedelem, a belkereskedelem gazdaságtana, az agrárgazdaságtan, a pénz- és hitelügy stb. Emellett ügyelni kell arra, hogy

a) a polgári elméletek tárgyalása ne szorítsa háttérbe sem az oktatásban, sem a kutatásban a marxizmus-leninizmus közgazdaságtudományára iránti érdeklődést;

b) a modern polgári közgazdasággal való foglalkozás megfelelő arányban álljon a polgári klasszikusokkal való foglalkozással és tartalmilag is megfelelő megvilágításba helyezze a polgári klasszikusok és az őket követő vulgáris iskolák — beleértve a moderneket — tudományos érdemeit;

c) a modern polgári közgazdasággal való foglalkozás keretében a tárgyat problémaköröknek megfelelően — a megfelelő arányban kerüljön sor apologetikus jellegű kifejtésére és felhasználható részkérdéseinek ismertetésére. El kell osztani azt a sok helyen beszűkített legendát, hogy a modern polgári elméletek általában újszerű, haladó jellegű kutatások körében, másrészt fel kell számolni azt a dogmatikus álláspontot, amely szerint a modern polgári elméletet semmi újat, pozitívát és felhasználhatót nem tartalmaznak;

d) figyelembe véve, hogy a modern polgári közgazdaságok egyes tételeiről és módszereiről ma még viták folynak a marxista közgazdaságok körében, tartózkodni kell attól, hogy az oktatásban a figyelmet egyoldalúan ezekre a vitás kérdésekre tereljük.

A modern polgári közgazdaságtani elméletek feldolgozásában a konkrét kritikai elemzés módszereit kell érvényesíteni. Nem szabad meglepedni sem ezeknek az elméleteknek általános kritikáját ismertetésével, sem az elméletek konkrét ismertetésétől elszakított deklaratív jellegű bírálatával. Arra kell törekedni, hogy a lehetőség szerint megfelelő szemelvények alapján ismertetessük a modern polgári közgazdaságok tárgyalt nézeteit, és az értékelő következtetéseket ennek a konkrét anyagnak elemzéséből vonjuk le. Nem elégséges a polgári nézetek helytelenségének bizonyítására olyan érvelés, amely egyedül a polgári közgazdaságok tételeinek a marxista-leninista tanításokkal való szembehelyezésére szorítkozik vagy kizárólag a polgári elméletekben fellelhető logikai ellentmondásokat vagy hiányosságokat tárja fel, vagy egyik polgári irányzat tételeit más polgári irányzatok nézeteivel állítja szembe.

Noha a kritikai elemzés során a felsorolt módszerek alkalmazása is helyénvaló lehet, (és sokszor elengedhetetlen is), a kritikai elemzés fő módszerének azt kell tekinteni, hogy a polgári nézetekkel összevetjük a gazdasági fejlődés megfelelő tényeinek objektív valóságát és rendszeresen vizsgáljuk, mennyiben torzítják el a polgári közgazdaságok tételei a tényleges gazdasági összefüggéseket, ill. — egyes esetekben — mennyiben felelnek meg ezeknek. Csak ezzel a módszerrel tudjuk megnyugtatni az elválsztani a modern polgári közgazdaságok általudományos elméleteit egyes részletkutatások pozitív eredményeitől. Csak ezen módszerre támaszkodva tudjuk meggyőzően feltárni elméleti egyoldalóságait, torzításait tényleges osztálygyűlöleteit, elsősorban a monopoltörke érdekeinek a szolgálatát.

A modern polgári gazdasági elméletek tanulmányozásában egyetemünk az utolsó években jelentős eredményeket ért el. Elsősorban Mátyás Antal elvtársnak a politikai gazdaságtan tanszékén e téren végzett kutatásait kell kiemelni, úttörő jelentőségük nemcsak magyar, hanem nemzetközi viszonylatban is elismert. Egyes kisebb fogytékösségek ellenére ezek a kutatások példamutató rendszerességgel és sokoldalúan tárják fel a polgári közgazdasági irányzatokat, leleplezik ellentmondásaikat, és ugyanakkor rámutatnak a bennük rejlő egyes racionális elemekre is. Példamutató az a gyorsaság is, amellyel az elmélettörténeti oktatás a kutatás új eredményeit alkalmazza, és a hallgatók közkincsévé teszi.

A modern polgári közgazdaságok nézeteinek tárgyalására megfelelő súlyt helyez a világgazdasági tanszék is, melynek tananyaga helyesen ismerteti és bírálja a modern imperia-

lizmus egész sor polgári teoretikusának nézeteit. Viszonylag sok anyagot dolgozott ki a gazdasági földrajz tanszék is, sajnos azonban az így kidolgozott és jegyzetbe is felvett anyag a hallgatók számára csak mint ajánlott irodalom szerepel.

Az ágazati tanszékek közül egyedül a külkereskedelmi tanszék dolgozott ki speciális anyagot „a modern polgári külkereskedelmi elméletekről”. Ezt a tárgyat a fő kollégiumoktól különválasztva oktatják, ami a polgári nézeteknek a konkrét külkereskedelmi kérdésektől való elválasztására vezet.

Az eredetileg kidolgozott anyag, amely majdnem kizárólag a komperatív költségek elméletének újabb alkalmazásával foglalkozott, több pontban vitássá vált. A jegyzet átdolgozása jelenleg folyamatban van. Most készülnek az „iparvállalatok tervezése és szervezése” című tárgy korszerűsített jegyzetei, amelyek főleg a gyártási rendszerek és a munkafiziológiai kérdések tárgyalásánál ki fognak térni egyes idevágó polgári elméletek ismertetésére és bírálatára. Emellett egyes ágazati tárgyak eddig is ismertettek polgári eredetű módszereket, melyek forrásainak feltüntetésére nem volt szükség.

Az elért eredmények a modern polgári elméletekkel való foglalkozás terén egyetemi viszonylatban azonban egyáltalán nem tekinthető kielégítőnek.

1. Egész sor tantárgy kidolgozásában és oktatásában egyáltalán mellőzik vagy csak szóróanyagban és véletlenszerűen említik a polgári elméleteket, noha ezeket tartalmilag és sokszor a gyakorlat szempontjából is szorosan kapcsolódnak a tárgyak anyagához. Így p. o. nem kielégítő a polgári elméletek ismertetése és bírálatát a politikai gazdaságtan tananyagában (főképpen a szocializmus politikai gazdaságtanára vonatkozó részben). Úgyzólóvan teljesen hiányzik a polgári elméletekkel kapcsolatos problémák felvetése a népgazdaság tervezés tananyagában, ahol pedig erre széles tér nyílna. Az átfedés veszélyre való hivatkozással vette ki tananyagából a pénzügy tanszék a polgári elméletekre vonatkozó, régebben oktatott részeket, noha a közgazdaságtan elméletét tárgya oktatása során nyilván csak kevés lehetőség nyílik a polgári pénzügy, adóügy, hitelügy, stb. nézetek ismertetésére, és bírálatára. A legnagyobb passzívtást ezen a téren az ágazati tárgyak tanúsítják, amelyek leg többje tananyagban egyáltalán nem tér ki a polgári gazdaságtanokra, noha a modern polgári gazdasági elméletek egyik sajátossága a konkrét ágazati kérdésekkel való gyakori foglalkozás, amely az apologetikus tendencia ellenére ezeken a területeken gyakran vezet, egészben vagy részben, felhasználható részeredményekre.

2. Ez a tartózkodás csak részben vezethető vissza olyan általános természetű indítékokra, mint a tanszékek más irányú elfoglaltsága, a polgári elméletek feldolgozásának nehézségei, vagy az indokolatlan félelem attól, hogy a helyes módszerrel és megfelelő arányokban tárgyalt polgári nézetek elvonják a hallgatók figyelmét a marxista elméletől. Ezek mellett szélesen elterjed az a már említett vélemény, hogy a modern polgári elméletekkel való foglalkozást kizárólag a közgazdaságtan története című tárgyra kell koncentrálni, ami mentesíti a többi tantárgyat ezektől a problémáktól. Ezzel kapcsolatos az az aggály is, hogy más tárgyak a polgári elméleteket csak átfedéssel dolgozhatják fel.

Ezeket a véleményeket nem tekinthetjük helyeseknek, mert a közgazdaságtan története c. tárgy általában csak a polgári elméletek fejlődésének vonalát tudja feldolgozni, és nem az egyes gazdasági részterületekkel, ágazatokkal és speciális problémákkal kapcsolatos polgári nézeteket. Másrészt a polgári közgazdaságok egyes megváltozott kérdésekre vonatkozó nézeteit célszerű azokkal a konkrét gazdasági problémákkal kapcsolatban ismertetni, és bírálni, amelyekkel az egyes tárgyak tananyaga foglalkozik, hiszen nyilvánvalóan az ad leginkább alkalma a polgári nézeteknek a gazdasági élet valóságával való összevetésére.

Gyakran fogytékeltes egyetemünkön a modern polgári elméletekkel való foglalkozás módszere is. Még Mátyás Antal elvtárs rendkívül értékes munkájában is sokszor nem eléggé tisztán érvényesül a polgári tételeknek a gazdasági valóság tényei alapján történő bírálatának módszere.

A polgári elméletek bírálatának pártossága és hatékonysága mellett megköveteli a modern közgazdaságok elmélete világnézeti alapjainak feltárását, ami oktatásban jelenleg nem történik meg kielégítő módon. Ebben nagy része van annak, hogy a filozófiai oktatás tananyaga nem veszi figyelembe azokat a filozófiai irányzatokat, behatóbb tárgyalását, amelyekre a modern polgári közgazdaságok elsősorban támaszkodnak (biologizmus, neopozitívizmus, szellemtörténeti iskola, neokantianizmus stb.) és nem emeli ki a dialektikus és történelmi materializmus ama problémáit, amelyek a legszorosabban

Május 25-én az egyetemi tanács és a pártvezetőség bizottság összehívott ülésén tárgyalta a modern polgári elméletek oktatásáról és bírálatáról készített anyagot, majd a jövő évi tantervet.

A polgári közgazdasági elméletekről tartott vita elsősorban kiegészítő jellegű volt, és a hozzászólók értékes megjegyzésekkel adták

további szempontokat az előterjesztéshez.

Az 1964/65-ös tantervhez a felszólalók főképpen a termelési gyakorlattal, a szorgalmi kollokviumokkal és a nyelvvizsgák elismerésével kapcsolatban fűztek megjegyzést.

A két témában hozott határozatot ezúttal közöljük:

Az egyetemi tanács és pártbizottság 1964. május 25-én tartott közös értekezletének határozatai

A modern polgári elméletek oktatásáról és bírálatáról egyetemünkön:

1. Az egyetemi tanács közszönetet mond Berei Andor elvtársnak és az előterjesztés készítőinek alapos, körültekintő és hasznos munkájukért.

2. Az eszmei offenzíva szelében nagyobb figyelmet kell fordítani az egyetemi oktatás és kutatás egészében a modern polgári elméletek pártos ismertetésére és bírálatára, és különös gondot kell fordítani ezeknek az elméleteknek közgazdaságtanra és gazdasági életünkre gyakorolt hatására. A kritika tüzet főleg azokra a helytelen polgári nézetekre (egyoldalú mennyiségi szemlélet, marginalizmus, a kapitalizmus és a szocializmus közti különbség elhalványítása stb.) kell koncentrálni, amelyek — sokszor változott formákban és több áttételen keresztül — hazánkban is kisebb-nagyobb mértékben elterjedtek.

3. Tovább kell fejleszteni a modern polgári elméletek széles körű kritikai oktatását. Ennek tükröződnie kell az írásos tananyagban is. Arra kell törekedni, hogy a közgazdaságtan története tárgyban az egész tananyag mintegy 20–25 százalékát — lehetőleg már az 1965/66. tanévtől a modern, a kapitalizmus általános válságára jellemző polgári elméletek elemzésére fordítsuk.

A modern polgári gazdaságtan egyes speciális témaköréből a megfelelő szakok számára fokozatosan alternatív szemléletanyagot kell előkészíteni, és azokat lehetőség szerint az 1964/65. tanévben bevezetni. A 65. tanévtől kezdve a hallgatók kritikailag feldolgozzák a modern polgári közgazdaságok legfontosabb műveit.

4. Általános jellegű gazdasági tárgyak (politikai gazdaságtan, népgazdaság tervezése stb.) oktatásában már az 1964/65. tanévtől kezdve nagyobb súlyt kell adni a tananyaggal közvetlen kapcsolatban álló legfontosabb modern polgári elméletek kritikai tárgyalásának.

5. Az ágazati tárgyak oktatásában fokozatosan, a lehetőséghez képest meg kell kezdeni — a polgári gazdaságtan elméleti alapjainak tanulmányozása után — a legfontosabb konkrét problémákhoz kapcsolódó, számottevő modern polgári elméletek és módszerek kutatását, ismertetését és bírálatát, rámutatva a polgári közgazdaságok gyakorlati jelentőségére és a szocialista gazdaságban is felhasználható részeredményeire.

Az egyes tanszékek igyekezzenek a jövőben a doktori disszertációs témák kiadásánál biztosítani, hogy az illető tanszék profiljába vágó témák között megfelelő arányban le-

gyenek a polgári elméletekkel, irányzatokkal, illetve gyakorlattal foglalkozó témák.

6. A modern polgári gazdasági elméletek oktatásának kiterjesztésével egy időben fokozni kell az érdekelt tanszékek közötti munkamegosztást és a kooperációt, és biztosítani kell a politikai gazdaságtan tanszék elmélet-történeti csoportja részéről a megfelelő segítséget a többi tanszék számára.

7. A filozófiai és a tudományos szocializmus tanszék biztosítsa a modern polgári gazdasági elméletekhez szorosan kapcsolódó filozófiai, gazdaság-szociológiai és világnézeti problémák speciális feldolgozását és oktatását, lehetőleg már az 1965/66. tanévtől kezdve.

8. Az általános kar és a politikai gazdaságtan tanszék rendezzen az 1964/65. tanévben, a többi érdekelt tanszék és más egyetemek és tudományos intézetek bevonásával széles körű vitát Mátyás Antalnak a modern polgári közgazdasági irányzatokkal és elsősorban a növekedési elmélettel foglalkozó tanulmányairól; Vajda Imre tanulmányairól, a komparatív költségek tanának mai változatairól, és fokozatosan más hasonló kérdésekről is.

9. A tudományos tervekbe felvett témák feldolgozásánál oktatóink igyekezzenek minden esetben behatóan tájékozódni az illető témával kapcsolatos polgári elméletek és alkalmazott módszertan fe-

lől, törekedjenek azok marxista tudományos értékelésére.

10. Az egyes tanszékek vizsgálják meg, hogy 1–2 éven belül a tananyagaikat érintő legfőbb polgári irányzatok közül milyen anyagokat érdemes kiemelni, és a hallgatók számára tananyagban vagy előadásokban kifejteni.

11. A könyvtár vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a következő években is egy-egy alkalommal az egyetem egész kollektíváját nagymértékben érintő polgári közgazdasági irányzat iródműveit dokumentatív kötetben kiadassák, esetleg megfelelő kritikai előszóval, ill. észrevételekkel ellátva.

12. A következő tanévben — lehetőleg szervezzen — az Egyetemi Közleményeknek egy olyan számát kell előkészíteni, amelyben nyugati polgári irányzatokat kritikailag értékelő tanulmányok jelennek meg oktatóink részéről.

13. Az előterjesztés mellékletében felsorolt tárgyak tanszékei a jövőben tanszéki értekezlet keretében beszéljék meg, hogy a polgári elméletek kritikáját hogyan kell alkalmazni konkrétan a tudományos tevékenységben és az oktatásban.

14. Az előterjesztés anyagát — megfelelő átdolgozással — az egyetem lapjában, valamint valamely közgazdasági szakfolyóiratban publikálni kell.

Az 1964/65-ös tanév tantervének néhány részletkérdéséről

1. A termelési gyakorlat hathetes, a III. évfolyam után.

Az V. éves terv-matematika szakos hallgatók részére az I. félévben háromhónapos gyakorlatot kell szervezni, és néhány tárgyból esti oktatás vagy heti egy napi oktatás formájában a szükséges tárgyakat számukra oktatni kell.

Az agrár szak számára a II. évfolyam után tartandó nehegyes gyakorlat teregyakorlatnak minősül.

2. Amennyiben a tanárszabályok tekintetében a Művelődésügyi Minisztériumtól júniusig állásfoglalás nem érkezik, tantervüket a rektori tanács hagyja jóvá.

3. A tanárképző „A” szakon az elméleti szak számára oktatott két féléves gazdaságstatisztika anyagot kell oktatni.

4. A felvásárló kereskedelem tananyagának kérdéseit, ill. a tárgy oktatását a mezőgazdasági szakon Forgács Tibor és Vági Ferenc elvtársakkal külön tisztázni kell.

5. Azokon a szakokon, ahol egy-egy félévben igen alacsony a vizsgaterhelés, meg kell vizsgálni az elfogadható terhelés kialakításának lehetőségét.

6. A „szorgalmi” kollokviumot be kell vezetni.

7. Meg kell vizsgálni, hogyan lehet a megosztott előadások számát növelni, különös tekintettel az esti hallgatókra.

8. Politikai gazdaságtanból az esti tagozaton az I. évfolyam általános szak számára heti 1 órában szemináriumot kell tartani, a matematika óraszámának terhére.

9. A nyelvvizsgák elismerésével kapcsolatos problémák rendezése érdekében a Munkaügyi Minisztérium számára javaslatot kell kidolgozni.

10. Meg kell vizsgálni — a külker szakon szervezett jó tapasztalatok figyelembevételével —, hogyan lehetne megoldani más szakokon is a szakdolgozat bevezetését.

kapcsolódnak a modern közgazdasági elméletekhez, (p. o. a mennyiség és a minőség közötti kapcsolat antidiialektikus értelmezése vagy a jóléti állam kérdése).

E kérdések kidolgozása nemcsak az oktatást, hanem a modern polgári nézetek gazdaságtani szempontból való tanulmányozását is érezhetően hátráltatja.

A modern polgári elméletekkel való foglalkozás egyik legnagyobb hiányossága abban áll, hogy úgyszólván egyáltalán nem foglalkozunk ezeknek az elméleteknek magyarországi vetületével és hatásával. Noha a felszabadulás előtt ezeknek a nézeteknek számottevő visszhangja volt nálunk és döntő befolyást gyakoroltak egész sor magyar közgazdász (Theisz, Surányi-Unger, Aba-Nenbauer, Ká-

das stb.) működésére, és noha hatásuk a felszabadulás óta is kimutatható egyes eléggé szélesen elterjedt nézetekben (p. o. a mennyiségi és minőségi tényezők szerepe a gazdasági fejlődésben), a kérdéses magyar vonatkozásait majdnem teljesen elhanyagoljuk. Ezért nem tudunk eredményesen fellépni az ellen a feltételezés ellen, amely szerint a polgári közgazdasági nézeteknek nálunk egyáltalán nincs hatása. Hozzá kell ehhez még tenni, hogy az elmélettörténeti kutatás és oktatás létköréből nagyrészt kiesik vagy beható kritika nélkül marad több olyan polgári elmélet (neomalthusianizmus, „jóléti gazdaság”, újabb Rostow stádium-elmélete stb.), amelyek Magyarországon jelentős visszhangra találtak.

Mint jó szülő...

Ma már természetes dolog nálunk, hogy egy-egy kongresszusra, legyen az párté vagy tömegszervezeté, nem látványos, az ünnepélyesség külső jegeit reprezentáló akciókkal, hanem

szereplés, de nagy odaadással végzett hétköznapi munkával készülünk. Így akarnak felkészülni a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség ez év decemberében sorra kerülő II. kongresszusára a fiatalok is.

A program adott: azokat a feladatokat kell az eddigieknél is eredményesebben végrehajtani, amelyeket az 1960 decemberében megtartott első kongresszus akkor a következő hat feladatcsoportban határozta meg az ifjúság teendőit:

„Emeljük a munka termelékenységét; fejlesszük és erősítsük a szocialista mezőgazdaságot; vállaljunk védnökséget az öt éves terv kiemelkedő létesítményei felett; milliárdokat takarítsunk meg a népgazdaságnak; teljesítsük 45—50 millió társadalmi munkaórát; szervezzünk széles körű tanulási mozgalmat.”

A pártszervezetek állandó feladata, hogy nemcsak számon kérjék ezeknek a feladatoknak a megvalósulását, hanem messzemenő segítséget is nyújtsanak a KISZ-szervezeteknek a végrehajtásban. Várható, hogy az elkövetkezendő hónapokban mindezekben a feladatokban — különböző vállalkozások formájában — többre, merészebbre vállalkoznak a fiatalok.

A fiatalokban él a vágy a nagy, merész, a nehéz próbát jelentő tettek végrehajtására. Most,

a kongresszusi felkészülés idején, természetesen, nem arról van szó, hogy merőben új, eddig még nem ismert merész vállalkozásokra ösztönözzük a fiatalokat.

A pártszervezetek feladata éppen az, hogy mindennapos munkában éreztesse és magyarázza meg: minden egyes vállalkozásuk, lássék bár az szerénynek is, valójában egy nagy, az egész ország szempontjából fontos vállalkozáshoz kapcsolódik, annak része, összetevője. Ha a pártszervezetek segítenek a KISZ-vezetőségnek abban, hogy egy-egy napi feladatban is meg tudják mutatni, milyen jelentősége van annak, máris sikerül felébreszteni a fiatalokban a kedvet, a lelkesedést, s valóban a fiatalokra jellemző forradalmi lendülettel végzik munkájukat.

Nemrég jelent meg a KISZ Központi Bizottságának határozata az ifjúság szabad idejének célszerű, hasznos eltöltéséről. Ez a határozat s

program, amelyet a KISZ-szervezetek elé tár, átfogja a fiatalok egész kulturális életét, a tanulást, a szórakozás minden területét.

Feltárja a „fehér foltokat”, konkrét programot ad, hogyan kell színvonalasabbá, kulturáltabbá tenni az ifjúság szabad idejének eltöltését. A pártszervezetek alaposan ismerkedjenek meg ezzel a határozattal, hogy még természetesebben segíthessék annak végrehajtása közben a KISZ-szervezeteket.

A pártszervezetek különösen két dologban segíthetik az említett határozat végrehajtását. Az egyik:

politikai munkával tartalmasabb, színvonalasabb munkára ösztönözhetik a KISZ-szervezeteket,

arra, hogy ne a felszínes szórakozási lehetőségekkel, programokkal vonzzák maguk köré a fiatalokat. S a másik:

segítsenek összehangolni mindazoknak a tömegszervezeteknek, társadalmi szervezeteknek munkáját, amelyek valamilyen formában részt vesznek az ifjúság kulturális, szórakozási, tanulási igényeinek kielégítésében.

Az egyetemi KISZ-szervezeteket a pártszervezeteknek

mindenekelőtt abban kell segíteniük, hogy az eddigieknél eleve nebbé, vonzóbbá tegyék a KISZ-életet. A középiskolai szervezetekben még ma is kísért az „államosított” KISZ problémája, az ifjúsági szervezetek nem mindenütt dolgoznak önállóan, még nem választódik el mindenütt egészséges módon az iskolai és a KISZ-munka. De találkoznunk ennek az ellenkezőjével is:

A KISZ-munka nem kapcsolódik szervesen az iskolai munkához, a tanuláshoz. A pártszervezeteknek segíteniük kell abban, hogy az iskolai KISZ-szervezetek éljenek és helyesen éljenek az önállósággal,

valóban mozgalmi munkát végezzenek, és tegyék félre a merev, iskolás módszereket.

A pártszervezetek időnként napirendre tűzik a KISZ-szervezetek segítésének kérdését.

De ennél fontosabb a mindennapos törődés. A KISZ-szervezeteknek

mindennap maguk mellett kell érezniük a párt-

szervezeteket, akárcsak a gyermeknek a szülőt.

S erre különösen szükség lesz most, amikor a kongresszusi készülődés fokozza a fiatalokban a tettvágyat, s kettőzött ambícióval dolgoznak azért, hogy a kongresszuson minél nagyobb eredményről számolhassanak be.

A bölcs tanács, a biztatás, a vállalkozások végrehajtásához nélkülözhetetlen feltételek megteremtése, új és merész feladatok kijelölése, az út egyengetése meggyőző, tanító és nevelő szóval, mind-mind nélkülözhetetlen módszere annak, hogy

a KISZ-szervezetek valóban tartalmas, eredményes munkával készüljenek fel a II. kongresszusra,

s ott elmondhassák: úgy állt mellettünk a párt, mint a jó szülő, aki biztatott, amikor elcsüggedtünk, segített, amikor bajban voltunk, osztozott örömmünkben, amikor sikereket értünk el, velünk volt minden lépésünkknél, és tanácsait megfogadva, mindig a helyes úton járhattunk.

Faragó Jenő

BAKONYI HETEK 1964.

Május 31-én Zircen járt énekkarunk és az ideai Bakonyi Hetek rendezvényein szerepelt.

Evek óta kedves színlátója Zircnek a Bakonyi Hetek ünnepségsorozata. Az előadásokat a volt zirci apátság (a budapesti Károlyi-kertházasonló) udvarán felállított szabadtéri színpadán tartották. A bennünket is érintő műsorban szerepelt még másik két énekkar, egy zenekar, népi együttes, szavaló és zeneszerző. Ezt a vegyes műsort elég szép számú közönség nézte végig.

Amit észrevettünk: A zirci Bakonyi Hetek jó szándékú emberek komoly erőfeszítéssel létrehozott előadásai, nem tudnak áttörni a kisváros, illetőleg a járás határain. Bizonyítják a többnyire nem túl magas szinten mozgó amatőr előadócsoportok. Pedig Zirc adottságai megfelelnek a május végi júliusi eleji ünnepségsorozat megrendezésének, és főleg vannak, akik szívesen tesznek ezért, és szívügyüknek tekintik. Reméljük, jövőre nagyobb visszhangra talál a felhívás: "Látogasson

Komoly darabokkal emeltük az est színvonalát.

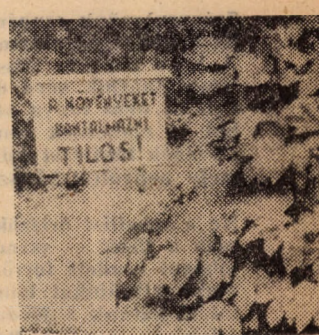
Zircen, a Bakonyi Hetek alkalmával!"

Erről, arról

Mintegy 70 tagú társaság két autóbusszal vágott neki az útnak. Egyik volt a tanulóbusz, a másik a dühöngőbusz. Az elnevezések abból adódnak, hogy vizsgaidőszakban vagyunk — ki vizsga előtt, ki vizsga után.

Az egyetem új autóbussza a sorompónál bedöglött. Beragadt a kifizető. Miközben a két sofőr a busz alatt foglalatostkodott, előkerült egy rendőr, és megrökönyödött, hogy a kocsit éppen egy KRESZ-tábla előtt áll, és eltakarja azt. Majd a következő rövid párbeszéd zajlott le: — Maguk honnan jöttek, Pestről? — Igen, pestiek vagyunk. — Minájárt gondoltam, vidéki nem tesz ilyet.

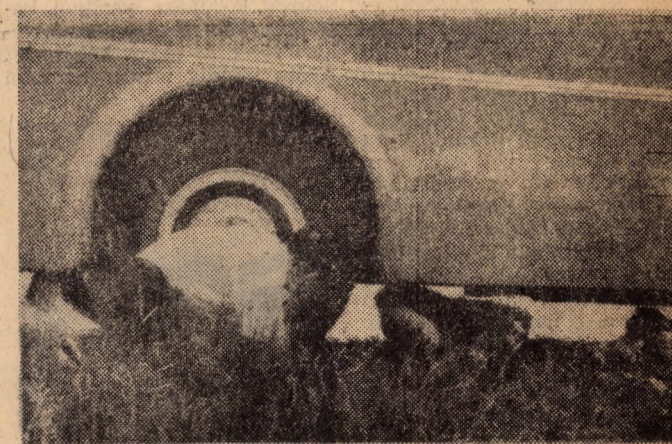
Zirc még Veszprém után is elragadó hely. Ebéd után a 126 holdon elterülő arborétumban sétáltunk. Jólesett az évszázados fák hús árnyéka, a közel harminc fokos melegben. Sétáltunk, s egyszerre a

...és ne ingereljük őket.

Fellépésünkre este került sor. Énekkarunk számához zongorakíséret is kell. Nekünk kellett tehát a zongorát a színpadra feltenni, majd ott megjavítani.

A közönség némán figyelte ügyködésünket, amely végül is kettős sikerrel járt, a zongora használható állapotba került, nekünk pedig ismételnünk kellett.

Javítjuk a buszt

Kép és szöveg: Váradi

Barátokkal találkoztunk

• Érdekes beszélgetés a Jugoszláv Ifjúsági Szövetség képviselőivel •

A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Szervezetének Országos Bizottsága (Országos Diákbizottság) vendégként 10 napot töltött hazánkban a Jugoszláv Ifjúsági Szövetség küldöttsége Stankó Péterrel, a Jugoszláv Egyetemi Hallgatók Szervezete Országos Elnökségének tagja, a Jugoszláv Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága tagjának vezetésével.

A küldöttség június 3-án látogatásának 8. napján baráti beszélgetésen számolt be magyarországi benyomásairól és látogatásának eredményeiről. A delegáció vezetője beszámolójában elmondta, hogy egyetemeket és főiskolákat tanulmányoztak Budapesten és Debrecenben, és a kapcsolatok felvételéről tárgyalnak az Országos Diákbizottság és a KISZ vezetőivel.

A magyar és a jugoszláv ifjúsági szervezetek kapcsolata eddig is igen jó volt, a különböző nemzetközi fórumokon minden kérdésben a teljes egyetértés szellemében működtek együtt. Most ezen túlmenően a kétoldali kapcsolatok felvételéről van szó, az ifjúsági mozgalmi munka leglényesebb területein. Ezt nemcsak a vezetők megállapodásai és kölcsönös látogatásai jelentik, hanem gyakorlati együttműködést a kulturális és a sportéletben, a politikai munkában, az oktatás szervezésében és gyakorlati kérdéseiben.

Konkrét javaslatot is tettek: a budapesti és a belgrádi, a noviszedi és szegedi, a zágrábi és pécsi tudományegyetemek létesítsenek közvetlen kapcsolatot. Meghívták a magyar diákok képviselőit a Dubrovnyikban megtartandó nemzetközi diákzemináriumra, valamint a fővárosban megrendezésre kerülő kulturális fesztiválra. 10 magyar egyetemistát meghívtak az adriai úttörési táborának nemzetközi brigádjába.

Lehetőségeink az együttműködésre igen kedvezőek: mint szövetségek, közel vagyunk egymáshoz és céljaink köztük, mind az azonos társadalmi rendszer építésében, mind az oktatás és képzés területén — mondotta a küldöttség vezetője.

Kérdésekre válaszolva Pétercs elvtárs beszélt a jugoszláv oktatási rendszer néhány érdekesebb jellemzőjéről. Mint elmondta, Jugoszláviában az oktatás nem szakáganként, hanem területileg szervezett, például a belgrádi vagy zágrábi egyetemen minden fakultás megtalálható. Az egyetemeknek, diákoknak és a diákéletet is ellátó közéleti vállalatoknak, az alapvető törvényszerű kerete-

ken túl nincs hivatalos kapcsolatuk az állammal, és gazdaságilag is önállóan működnek, dotációt nem kapnak. Az állami és társadalmi támogatást különböző formában a diákok közvetlenül kapják meg. A diákoknak és a menzák így érdekeltek abban, hogy a diákoknak nyújtott szolgáltatások színvonala megfelelő legyen.

A támogatás legfőbb formája a társadalmi ösztöndíj, amit a vállalatok nyújtanak. A szociális támogatás, amely közterviszágonként különböző, 2000—2500 dinár között mozog, a tanulmányi ösztöndíj 10—40 000 dinár között, ami körülbelül 500—2000 forintnak felel meg. Az átlag körülbelül 15 000 dinár. Az államtól közvetlenül a hallgatóknak körülbelül 30 százaléka kap támogatást.

Sajátos formája az anyagi támogatásnak az egyetemi kölcsönös alap, ahonnan a fiatalok kölcsön vehetik az egyetem elvégzéséhez szükséges összeget. Ezt az egyetemi tanulmányok befejezése után annak az időnek a kétszeresére alatt kell visszafizetni, ameddig folyósították a kölcsönt.

Valójában azonban kevés fiatal fizeti ezt maga vissza, mert a vállalatok annak érdekében, hogy szakkadert kapjanak, magukra vállalják a kölcsön törlesztését. Tulajdonképpen ez egyikformája az oktatási érdekében hozott társadalmi áldozatvállalásnak.

Meglepő volt számunkra, hogy Jugoszláviában nem általános a felvételi vizsga az egyetemeken, kivéve az egyes speciális fakultásokat, pl. a képzőművészetit. Igaz, hogy ezzel együtt jár a nagyobb lemorzsolódási arány is. Kiszérlésképpen a zágrábi egyetemen két éve bevezették a felvételi vizsgát, ahol vizsgálják a jelentkező általános műveltségét, tudását, és a választott szakmához való viszonyát. Ez a felvételi rendszer előképzésül szolgált, a jelöltnek az egy évvel előbb rendelkezésre álló irodalom anyagából kell felkészülni. Ennek későbbi tanulmányai során hasznát veszi.

Befejezésül a küldöttség tagjai meleg hangon nyilatkoztak arról a vendégszeretetről, barátságáról és elvtársi nyíltságról, amellyel magyarországi látogatásuk során mindenütt találkoztak.

VARGA JENŐ: A jelenkori kapitalizmus és a gazdasági válságok

A neves marxista közgazdász, most megjelenő kötete a szerző legfontosabb, a gazdasági túlerőltetés válságok problémájával foglalkozó tanulmányait tartalmazza. E tanulmányt Varga Jenő 1963-ban Lenin-díjat kapott.

A tanulmányok nemcsak az utolsó fél évszázad gazdasági válságainak lefolyását és kiváltó okaira vetnek fényt, hanem alapul szolgálnak azon reformista, revizionista elméletek marxista kritikai elemzéséhez is, melyek azt akarják igazolni és bebizonyítani, hogy a kapitalizmus a második világháború után alapvetően, lényegileg megváltozott. A válságok lefolyását ábrázoló grafikonok, konkrét tényanyag segít megérteni azokat a változásokat, amelyek a főkés újrateljesítési ciklus alakulásában a második világháború hatására, a háborút követő időben mentek végbe.

A tanulmánykötet hasznos tanulmány hallgatónk, s mindazon közgazdászok számára, akiket foglalkoztatnak a társadalmi fejlődés mélyebb összefüggései, a kapitalizmus jelenét és „jövőjét” meghatározó belső mozgástörvények.

„Az igazat próbáltam visszaadni”

Toulouse-Lautrec kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

A századvégi francia post-impreszionista nemzedéknek egyik legérdekesebb és legeredetibb művésze Henri de Toulouse-Lautrec. Műveit és alkotásait csak úgy érthetjük meg, ha ismerjük egyéni tragédiáját: Lautrec egy szerencsétlen gyermekkorai baleset következtében egész életére nyomorék maradt. Ezért — arisztokrata származása ellenére — soha nem tártul fel előtte az előkelő szalonok ajtaja, s éppen a társasági életből való kitaszított-sága juttatta el egy egészen más világhoz. Műveinek zömét a párizsi külváros kétes hírű bárjaiban, borgözös zenés kávéházaiban alkotta; táncosnők és felkapott színésznők, a nyilvános házasság lakói és a Montmartre utcalányai — ime, Lautrec témavilága.

A születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett kiállítás Lautrec grafikai és plakátművészeti munkásságát mutatja be. Litográfiai leplezetlenül tárják fel annak a világnak minden nyomorúságát. Sajátos módon, mintha torzított szemüvegen szemlélne az embereket: még a szépben is a rútát kereste és ábrázolta. Arcképeim fanyar iróniával néhány könnyed vonással varázsolja elénk a kor híres egye-

niségeit. Lautrec művészi színvonalra emelte a plakátfestést. Egyszerűsítő vonásainak a lényegre hívja fel a figyelmet, plakátjai frappánsan foglalják össze és fejezik ki azt, amihez éppen készültek: akár egy bár népszerűsítéséről (például a Moulin Rouge), akár egy könyv vagy egy folyóirat illusztrálásáról (például a nyaktiló lábánál, illetve A megvadult tehén) van szó.

Hangulatteremtő készsége csodálatos; a színházi miliő, a bárók hangulata, vagy a párizsi külvárosi utca romlott légköre egyforma kifejezőerővel jelenik meg rajzain. A hétköznapi emberi mozdulatokat artizánosan rögzíti, a beállítás a lényegre hangsúlyozza. A mindig ötletes, de mindig kissé ironikus és torz ábrázolás mellett csak néha-néha villan fel a művész másik arca. A Sétakocsis lány pasztellszínei, finom alakjai és nyugodt, derűs harmóniája, vagy a Bois-ban című rajzának bájosan kecses, szemérmes kisasszonya mögött nem nehéz felfedezni a szerencsétlen embert, aki mindez után hába vágyódott egész életén keresztül.

Sokszor visszatérő és erőlködés, csúnya és torz az, amit Lautrec ábrázol, de mű-

vészete mindig őszinte. Híres mondása egész művészi felfogásának és magatartásának lényegét foglalja össze: „Az igazat próbáltam visszaadni, nem pedig az eszményit.”

— Martin —

TDK

Egyetemünkön ez évben 128 hallgató jelentkezett tudományos diákköri munkára, és a diákkörökben ténylegesen 108 hallgató dolgozik. A diákkörök fejlődését mutatja, hogy tavaly, a VI. Országos Tudományos Diákköri Konferencián 18 hallgatónk szerepelt, és két dolgozatot a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ KB. jutalomban részesített.

A TDK-munka legfőbb hiányossága, — többek között — hogy mindössze 22 oktató foglalkozik a tudományos diákkörök szakmai segítségével. Ezenkívül egyes tanszégeken sok a tudományos diákköri témák száma, ami akadályosítja a munka koncentrációját.

AZT HITTÜK, HOGY SOHASEM LESZ VEGE

Baranyi Ferenc:

Útravaló

Társaimnak, az egyetem végzett hallgatóinak

Magunkban jobban hittük én, fiúk, mint istenben szokása némelyeknek, Botond erővel vertük a kaput, értelme nem volt előttünk refesznek, világot váltottunk szilaj szavakkal, diákszobánkban, nyíltszemű legények, nagy eszmékkel komázva ért a hajnal — szép volt, fiúk. Én mégis félek, félek,

hogy a megtörték kedvetlen csoportja bennünket is csitítva tör magához, közönye mérgét vérkörünkbe oltja s kitarult-pórusú bőrünkön kihámoz, feladjuk a színeket is talán: piros örömet, kék dühöt, ha gondos asszonyka, disznó-hízaló magány szűríti sorsunkat sors-tucatokhoz.

Szégyenlennünk esupán egyet lehet: ha lomhasággá alázunk a békét. A béke mozgás, friss cselekedet, kitapinthatjuk sűrű érverését, a béke nem tunya zavartalanság, hol az embernek gondja, dolga sincs már, szívének lüktetését újfajta harc ad, mely bonyolultabb szokott harcainknál.

Ne a rebellist őrizzük magunkban, csak a tüzet — szándékká komolyítva, lobogni rendelt forró korszakunk van, mely szikráinkat láng-torkába issza, mi tárhatunk a jövőnek kaput, jelentvén majd: a Rend megérkezett!

Tarisznyáinkba ezt kötném, fiúk, a hamubasult „ég veled” helyett.

(A negyedéves KISZ-aktivisták tiszteletére rendezett búcsúztatón elhangzott vers.)

„Mindig együtt”

ez jellemző rájuk. Így hallottam innen is, onnan is a két utolsó éves tanárszakos hallgatóról, Kapitány Erzsébetről és Koszonits Katalinról. Mindketten jól tanulnak, ezen felül mind az egyetemen, mind a kollégiumban nagyon sok társadalmi munkát vállalnak. Kati agit. prop. titkár, Erzsi pedig háznagy volt két éven keresztül. Most, az ötödik évben már mint nevelőtársok működtek, a Rudas László utcai kollégiumban. Erzsi az időközben megszűnt számvitel szakról került a tanárképző B-szakra, s hamarosan a már aktívan tevékenykedő Kati társa lett.

A kollégiumban az igazgató közvetlen munkatársai voltak. Munkájukat leendő pedagógusokhoz illő komolysággal, lelkesedéssel végezték. Az utolsó években mindezekhez egy újabb feladat is jött: tanfóttak a Wesselényi utcai gyakorló iskolában. Itt még egy-egy osztály KISZ-szervezetét is patronálták. Ez nemcsak abban merült ki, hogy segítették megoldani tanítványaik problémáit, hanem kirándulásokat, színházlátogatásokat szerveztek. Nagyon jó barátság alakult ki a patronáló és a csoportok között. Vajon hogyan győzték mindezt idővel? A gyakorló iskolai tanítás mellett mindketten mint tanárok helyettesítettek egy pedagógust a Ponty utcai közgazdasági technikumban. Mi több, az egyetemen demonstrátorok voltak. Erzsi a számvitel, Kati a statisztika tanszéken. Am nemcsak a munkában találjuk együtt őket, hanem az egyetemen kívül is.

Hogyan alakult ki ez a barátság? Mik a terveik? — ezekre a kérdésekre szerettem volna választ kapni és ezért kerestem fel őket a Rudas László utcai kollégiumban.

Kivételesen csak Erzsi volt otthon, őt éppen dolgozatjavítás közben zavartam meg. Otthonosan berendezett szobájukban még körül sem tudtam nézni, már Kati is betoppant. Meglepte őket a látogatás, de még inkább a kérdés, amikor barátságukról faggattam őket:

Kati kezdte:

— Bár mindketten Sopron-

ban végeztünk középiskolát, nem ismertük egymást. Amikor idekerültem Sopron, vagy Sopron környéki barátókat kerestem. Már az első este összerakultunk, és ekkor kezdődött. Azóta mindig közös hálóban

lakunk. Mit mondhatnánk a barátságunkról? Semmi különös nincs benne. Nem akarok közhelyeket használni — folytatta —, de a szó igaz értelmében vett barátság a miénk. Ez bizonyára annak tulajdonítható, hogy az érdeklődési körünk is azonos.

— Öt év alatt valóban úgy volt — vette át a szót Erzsi —, hogy együtt mentünk minden-hová, s ha valamelyikünk megjelent, tudták, néhány perc múlva már a másik is ott lesz. Közös színházi élmények, együtt eltöltött két hét az építőtáborban, balatoni nyaralás, mind olyan epizódok, amelyek összekötnek bennünket. A vizsgákra is közösen készültünk fel, s ez rendkívüli eredményesnek bizonyult; jeles és kitűnő tanulók voltunk.

— Hová kerültök és mi történik, ha nem egy helyen fogtok tanítani?

— A napokban tudjuk meg, hogy hová kerülünk. Barátságunk akkor sem szakad meg, ha nem egy iskolában tanítunk. Öt évet töltöttünk együtt, s ez nem múlik el nyomtalanul — válaszolta búcsúzóul Kati.

Nagy Zsuzsanna

PORTRÉK A NEGYEDÉVRŐL

Fodor Lászlóné — vagy ahogy az egyetemen ismerik: Mausz Marika — negyedéves, általános szakos hallgató. Sokan ismerik, és nem véletlen, hogy a búcsúzóik között róla is írunk. Az egyetemünkön eltöltött évek alatt példásan tanult, vizsgaeredményei jeles és jó között váltakoztak. De idejéből, amit irigylésre méltó művészettel osztott be, más-

ra is futotta. Kérdésünkre elmesélte, hogy társadalmi munkájának csak egy része volt az, amit az egyetemen végzett, hiszen a KISZ Központi Művészegyesületének egyetemi énekkarában is énekelt. A heti két próba; a rendszeres fel-lépések ugyancsak sok elfoglaltságot jelentettek.

— Mi volt a kedvenc idő-töltésed?

— Nagyon szeretek szavalni, bizony erre is időt kellett szorítanom.

— Rádióbeli működésemet

Állagok

A mai negyedévesek voltak első-, sőt második- és harmadévesek is. Az itt közölt tanulmányi eredményük legyen példa és figyelmeztetés az utódoknak, hiszen róluk is készíthet még ilyen kimutatás:

	évfolyami átlag
1960/61. I. félév	3,57
II. félév	3,49
1961/62. I. félév	3,67
II. félév	3,53
1962/63. I. félév	3,75
II. félév	3,71
1963/64. I. félév	3,94

Kiárusítás — avagy a megdicsőülés útja

Mi, negyedéves iparosok az eltelt négy év-ből legalább három évet, hat hónapot, és két hetet azzal a gonddal töltöttünk el, kellünk-e valakinek, ha végzünk. A viták étesek, vérfagyasztóan komolyak voltak, és legtöbbször elkeseredésbe vagy sörbe fulladtak. Ilyenkor láttuk magunkat könyökvédőben (az egyik egyszerű klott, másik műselyem, vagy a legutakmerőbb, valódi selyem könyökvédőben) megszeppent arccal ülni az íróasztalok erejében, s elmerengve emlékezni a régi szép időkre.

A helyzet siralmas volt. Olyannyira, hogy az egyik kollégiumi pesszimista szeánsz hatá-sára, gyengédkelkületű társunk álmában félig síró, félig eltorzult hangon felordított: „Ne szülj rabot te Szűzanya!” Ahogy közele-dett az egyetem vége, a szomorú viták egyre sürűbbek lettek. Nem is lehet tudni, hová ja-jultak volna, ha nem jön el 1964. május har-mincadika, az állások elosztásának napja. De eljött. S ez volt a sorsforduló.

A jelöltek egy része már negyed kilenckor ott állt remegve a dékáni hivatal előtt. Kilenc órára összegyűlt a tömeg, s a lelkek-ben kétes érzelmek. Az izgalomfakasztotta lármá csak akkor csendesedett egy kicsit, ha egy-egy jólöltözött idegen érkezett, s némi habozás után bement a búvós szobába.

Bekövetkezett a változás, amit a filozófia minőségi változásnak hív. Mi, szürke hallgatók kerültünk a figyelem középpontjába. Megkezdődött a „vásár”. Az egyik miniszterium — hogy a versenyt bírják — három személyzetet is küldött. Más iparágak képviselői viszont a személyzeti osztály legc-sinosabb hölgyeit küldték. A zsvajz bábeli volt.

segítette az a tapasztalat, amit a Ganz-MÁVAG-ban eltöltött üzemi gyakorlat alatt szereztem. Egy ilyen ipari nagy-üzemben a munkaerő-probléma és a bérézés gyakorlati kérdéseivel lépten-nyomon találkozhattam.

Minden azt mutatja, hogy Marika szorgalommal, rendkí-vüli munkabírással és párat-lan időbeosztási érzékkel rendelkezik. Amióta férjhez ment, a család gondjaival is törő-dnie kell. A gondokat azonban feledtetni Marika számára, hogy ma már Mónika, az egy-hónapos, gyönyörű kislány boldog anyukája.

Eddig sem volt könnyű, de most úgyszólván kislányával a karján készül az államviz-gákra.

Reméljük, hogy ezen az utolsó próbán is sikerül jó eredménnyel túljutnia. Ter-veiről csak annyit, hogy sze-retrné, ha a Rádiónál dolgoz-hatna.

Amikor ezt a beszélgetést a Veres Pálné utcai kollégium-ban elkezdtük, még csak any-nyit tudtam róla, hogy Szabó Gábornak hívják, negyedéves és agrárszakos.

— Hogyan kerültél az egye-temre, mit csináltál előtte?

— Rögtön felvettek...

— De nem a szakodra je-lentkezted, ugye, hanem a kül-kerre — csapok le.

— Így van — mosolyodik el.

— És most következik a „de”?

— Igen. Így: de nem bán-tam meg, hogy agrárszakra kerültem. Már az első félév után rájöttem, hogy jobb így. Pedig akkor az agrárszak még nem volt olyan jó, mint most.

És jön a második, diákok nyilatkozataihoz való kérdés:

— Eredményeid?

— Végig kitűnő voltam...

Ettől egy pillanatra elvesz a nagy öntudatom, és csak né-zem, mint egy csodát. Pedig — mint kiderül — ő is pontos-an olyan diák, mint a többi. Azaz mégsem egészen, de ezt nem valami különleges mód-szerrel éri el. Már meséli is:

— Ne gondold, hogy éjemet-nappalomat tanulással töltöt-tem! Nekem is volt rengeteg egyéb elfoglaltságom. Első évben például rengeteget fo-ciztam, pingpongoztam. Ké-sőbb beválasztottak a kollé-giumi DB-be, 1963 februárjában kollégiumi DB-titkár let-tam.

— Elmondja még, hogy nép-köztársasági ösztöndíjas, és demonstrátor volt a mezőgaz-daság gazdaságtana tanszéken. Terveiről érdeklődöm, hiszen a negyedévesek már a jövő-dő munkahelyükre gondolnak.

— Az MTA Közgazdaságtu-dományi Intézetének mezőgaz-dasági osztályára kerülök. En-nek nagyon örülök. Tudom, hogy probléma van is, lesz is sok, de ezek azért vannak, hogy megoldjuk őket.

tem, ez elég nagy elfoglaltság-gal járt.

— Engedd, hogy megkér-

STRANDON

— Te is szaktárgyaidból államvizsgázol előbb?

Az egész szinte álom volt. Kapkodtak utá-nunk. A kép valahogy így nézett ki: A ki-választhatók ültek a fotelban kényelmesen, körülöttük a „vevők” (de nem mustrálgató vevők!) álltak. Ember kellett nekik, s nem is akármilyen — iparszakos közgazdász. A me-részebb vásárlók már lakást is ígértek, fri-gidaire-rel, násülés nélkül.

A lelkeim újjongott. Hát kellünk. Hát mi is leszünk valakik. De visszatérek a „szezonv-gi kiárusítás” színterére. Amikor már nem volt szabad ember, az élelmes vevők „kikez-dtek” a társadalmisokkal. Elég eredményesen. Néhány esetben még a megrögzött társadal-misok is megintogtak a vezetőállás és a lakás ajánlatára. Az egyik minisztériumi közgaz-dász-beszervező már arra vetemedett, hogy 5—6 munkakönyvet felkapva, elszaladt. Azt ki-bálta vissza, hogy „nekünk is ember kell!” Alig tudták visszahívni és megkaparintani tőle az elrabolt könyvecskéket. A női közgaz-dász-vásárlók: legszebb mosolyukat vették fel, így próbálták felhívni a figyelmet ipar-águkra. Így történt aztán, hogy az egyik fel-figyelő társunk az itatósra írta alá a nevét.

Némegérről álmodoztunk, hogy jó lenne, ha legalább Soroksárra küldenének ki-küldetésbe (az is napi 31 forintot jelent, pluszba) és most külföldi utak tömkelegének reménye tártul felénk.

Így történt hát ezen a napon. E naptól kezdve a „közgazdászors” vitasorozaton a r-zsaszin is több helyet kap. Az éjszákák cse-nesebbek lettek, a korszokba örömkönnyek potyognak, megédesítik — sózzák a sör kes-e-réjét. Megdicsőülésünk jól volt időzítve. Ja kérem, nálunk minden természetesen történik!

dezzem: Mi a titka ennek az eredménynek. Hisz nyilván voltak olyan tárgyak is, ame-lyeket kevésbé szeretél?

— Sokan kérdezték már, de újra csak azt mondom: nincs titka. Zárhelyikre és szemináriumokra rendszeren fel-készültem. És még egy: ren-dszeresen jártam előadásra. Al-lítom, mindegyikből tanultam valamit. És a kevésbé érdekes tárgyak... azokat is igyekez-tem megérteni, majd pedig megtanulni, és — sikerült.

— Végeztél tdk-munkát?

— Igen. Egy gazdaság állat-eltartásának lehetőségeit vizs-gáltam. Dolgozatommal részt vettem a szegedi konferen-cián, és egyetemi jutalomban részesültem.

Elmondja még, hogy nép-köztársasági ösztöndíjas, és demonstrátor volt a mezőgaz-daság gazdaságtana tanszéken. Terveiről érdeklődöm, hiszen a negyedévesek már a jövő-dő munkahelyükre gondolnak.

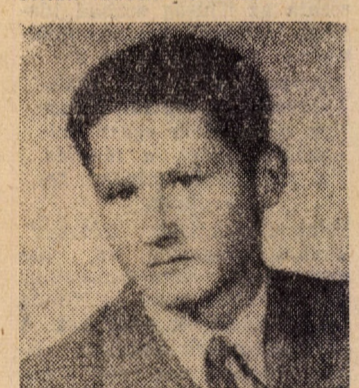
Ha létezik olyasmi, hogy va-laki „köztisztelőben álló em-ber” lett a diákok között, akkor Horváth Feri — bár-mennyire tiltakozna is a titu-lus ellen — ilyen ember. A megbecsülésért — azon túl, hogy egyenes, vigkedélyű fiú-nak ismeri mindenki, hogy a Közgazdász-ban a kitűnők arcképcsarnokának éveken át biztos pontja volt, s hogy a mozgalmi munkája a kollé-giumi diákbizottsági és más funkciókon keresztül az álta-lános kar KISZ-alapszerveze-tének titkári tisztségéhez ve-zetett — nem tett semmit.

1960-ban a pécsi Nagy La-jos Gimnáziumból került egyetemünk pénzügy szaká-ra. Indexében a jelesek egy-öntetőségét négy év alatt csak egy négyes rontotta, pedig senki sem mondhatná rá, hogy magába zárkozott, magolós diák.

Középiskolás és egyetemista korában háromszor volt építő-táborban, olvasmányai között a szakirodalom és a széppróza egyaránt megtalálható. Ami-kor kedvenc írói felől kérdez-tem, sorolta őket egy darabig, aztán félbehagyta: „... és még sokan mások.” Politikai érett-

Középiskolás és egyetemista korában háromszor volt építő-táborban, olvasmányai között a szakirodalom és a széppróza egyaránt megtalálható. Ami-kor kedvenc írói felől kérdez-tem, sorolta őket egy darabig, aztán félbehagyta: „... és még sokan mások.” Politikai érett-

Középiskolás és egyetemista korában háromszor volt építő-táborban, olvasmányai között a szakirodalom és a széppróza egyaránt megtalálható. Ami-kor kedvenc írói felől kérdez-tem, sorolta őket egy darabig, aztán félbehagyta: „... és még sokan mások.” Politikai érett-

ségét jellemezze az, hogy ez év januárjában az MSZMP is tagjai közé fogadta.

A negyedévesek május végi búcsúünnepén Feri nem volt a diákok között, nem vette át az öt megillető jutalmat. Még februárban megbetegedett, szanatóriumba került. Tanul-nia nem volt szabad, így hát regényeket olvasott. Sokat, nagy-on sokat.

Egészsége azóta már sokat javult, s alig várja, hogy tel-jesen meggyógyuljon. Ha mód-jával is, de már tanulgathat, készülhet az elhalasztott vizs-gákra. Horváth Ferenc egye-temünk oktatója lesz.

Fery—Sóvári—Torma

A negyedévesekről ké-szült összeállítás Torma Imre szerkesztette.

— t. o. t. —

Befejezte munkáját a III. Országos Közgazdász Vándorgyűlés

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Közgazdasági Választmánya, a Magyar Közgazdasági Társaság, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, az Ipar- és Kereskedelemügyi Bizottság közös szervezésében május 26-27-én rendezték meg a III. Országos Közgazdász Vándorgyűlést Budapesten. A vándorgyűlés három szekcióból állt. Az első szekcióban az iparirányítás és a vállalati önállóság problémáit vitatták meg. A vita lényegében a gazdasági mechanizmus és a vállalati önállóság kérdéseiről folyt. A helyes, a jó mechanizmusoknak az a lényegük, hogy a népgazdaság célkitűzéseit a legmegfelelőbb módon továbbbírják a vállalatokhoz, a végrehajtó egységekhez, s olyan helyzetet teremtenek, hogy a vállalatok a célok végrehajtásáért, megoldásáért tevékenykedjenek akkor is, ha a feladatokat nem kifejezetten szamszerűsítve, vagy írásban közlik velük. A konkrét mechanizmusok kialakításában célszerű figyelembe venni az egyes ágazatok sajátosságait.

Az első szekcióban

Egyszer s mindenkorra adott mechanizmusrendszer nincs. A mechanizmusok rendszerét az idők folyamán a minőségileg új feladatoknak megfelelően, a vezetők és vezetettek fejlődésével fejleszteni, változtatni kell. A mechanizmus és a gazdaságpolitika kölcsönhatását és ezen belül a gazdaságpolitika elsődlegességét hangsúlyozták a felszólalók.

A második szekcióban

A szocialista vállalatok vezetésének új vonásairól tárgyaltak. A felszólalók utaltak arra, hogy ma még sok a párhuzamosság a vállalatok belüli munkájában. A párhuzamosság egyaránt tapasztalható az apparátusban, adatszolgáltatásban stb. Felvetették, hogy még ma sem kielégítő a tapasztalatok cseréje, terjesztése: vonatkozik ez a korábban átszervezett vállalatok tapasztalataira is. A szekcióülés egyik fő témája a vállalatvezetési folyamat, a vállalati szervezet volt.

Egy másik fontos és megvitattott témakör: korábban lényegében a vállalatok és a minisztériumok közötti érdekeltséget érvényesített, most — emellett — a vállalati központok és a gyáregységek közötti új érdekeltségtér keletkezett. Ez az érdekeltségtér objektív jelenség és pozitív hatással lehet a vállalati munkájára. Ezzel kapcsolatban a vállalati önelszámolás és a gyáregységi önköltségtérvezés rendszere. A felszólalók véleménye szerint teljes részletességgel önköltségi tervre nincs szükség, indokolt azonban, hogy azokat a költségeket, amelyeknek alakulását a gyáregységek tevékenysége befolyásolhatja, tervfeladatként is megkapják. A vállalati önálló elszámolás fejlesztése ezért egyik feltétele a gyári önállóság fejlesztésének is.

A vitában újszerűen vetették fel az ipar és a kereskedelem kapcsolatát. A szükségletekre való termelés megköveteli, hogy az ipari nagyvállalatok korszerűsítsék termelésüket és gyártási programjukat. Az iparvállalatok átszervezését mindezek nem követik a kereskedelem szervezésének megfelelő átalakítása és ezért az egyes ipari nagyvállalatok túlzottan sok kereskedelmi egységgel állnak szemben.

A harmadik szekció

témája a rendszeres szervezőtevékenység szerepe. A vita döntően gyakorlati kérdésekre irányult: hogyan, milyen mó-

don lehet a szervezőtevékenység színvonalát emelni? Minden szervezőtevékenység célja az ember, a szervezőtevékenységet tehát úgy kell alakítani, hogy a dolgozó ember munkakörülményei javuljanak.

A szervezésben is érvényesíteni kell a demokratikus centralizmus követelményeit. A szervezőmunkának olyannak kell lennie, amelynek megvalósítható gazdasági eredménye is van. A minél jelentősebb gazdasági eredmény elérésére ösztönző szervezői tevékenységben anyagilag is érdekelte kell tenni a szervezőket, és a szervezésben részt vevő területek vezetőit és dolgozóit.

Dr. Vajda Imre egyetemi tanár zárszavában köszönetet mondott a résztvevőknek. Rámutatott arra, hogy ez a vándorgyűlés az előzőeknél elemzőbb és elmélyültebb módon vitatta az élet által felvetett problémákat. A szocializmusban minden tudatos tevékenységnek arra kell irányulnia, hogy a különféle érdekeltségeket — különösen a népgazdasági érdeket és minden egyéb érdek közötti ellentétet — lehetőleg korlátozzuk, pontosabban, hogy az ellentétek fejlődést akadályozó követelményeit megszüntessük. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a társadalomban nem keletkeznek új ellentmondások, új feszültségek. Ez a fejlődés szükségesszerű következménye és hajtóereje. A fejlődés az, ami bennünk előre visz, a fejlődés az, ami közgazdasági munkánknak, minden közgazdasági munkának végső soron tartalma és célja, s a fejlődés megvalósulási formája éppen az új ellentmondások keletkezése. A közgazdasági munkánk tehát ne törekdjünk arra, hogy ezeket az ellentmondásokat megszüntessük, hanem igyekezzünk azokat a szocialista társadalom, a népgazdaság érdekeinek megfelelően felhasználni.

Tapasztalatok az ipari átszervezésről

a Budapesti Húsipari Vállalatnál

1964. JANUÁR 1-ÉN ALAKULT, a korábbi budapesti húsos vállalatokból. A Budapesti Húsipari Vállalat. A jelenlegi nagyvállalat 9 vállalatból alakult, munkáltszáma kb. 3700, évi tervfeladata kb. 4 milliárd forint.

Miért is kellett megoldani az átszervezést? Több okból: 1. A sok profilú korábbi vállalatokat egységes formában lehet az új profilnak megfelelően kialakítani 2. lehetővé válik a korábbi kapacitáshasználatlanság nagymérvű csökkentése, az új nagyvállalat összkapacitásának a növelése. 3. lehetőség adódik az anyagi és szellemi erőök összpontosítására, a fő irányvonalat követő megvalósítására. Az átszervezés más és más gondolatot ébreszt az irányító szerv, a munkások és a vállalati vezetők körében.

AZ IRÁNYÍTÓ SZERV — a tröszt — majdnem kizárólag egyetlen területen várhatóan „eredményt”, a munkaerő-szükséglet csökkentésében. Gyakori eset, hogy a normák által előírt szükséges létszámot sem engedélyezi, aminek következménye, hogy a vállalat túllépi a megengedett béralapját, túllórátatja a dolgozókat, a felhasznált túlóra és a jelentkező többlettermelés viszont nincs arányban egymással. A munkaerőhiány gyakran jelenti a minőség romlását, amely végső soron nagymérvű veszteséget eredményez. Ha ehhez hozzáteszünk, hogy a húsiparban a bérhányad 1,4, akkor azt kell mondani, hogy a tröszt előírásai nem helyesek olyan esetben, amikor a munkaerőhiány következtében nagy értékű anyag kerül veszélybe.

A MUNKÁSOK RÉSZÉRŐL látszólag egyszerűbb a kérdés. Őket az átszervezésben főleg az foglalkoztatta, hogy nem történik-e lényeges változás a munkabérukbán. A kinevezendő új vezetők személye is csak ennyiben érintette őket. A VEZETŐKNEK — legalábbis az említett területen

— az átszervezés nem jelentette az egymás ellen folytatandó elkéseredett harcot. Apróbb nehézségek adódtak csak, például a megszokott régi irodahelyiséget nehezen hagyták ott a bérelszámlás vagy az utókalkuláció dolgozó, mivel e csoportokat is központosították.

Kérdésheti valaki, hogy az átszervezés kiválasztott időpontja, mennyire volt helyes. A gazdasági célkitűzés az, hogy új, nagyrészt beruházásokkal biztosítsák az összevont és nagyobb tömegű termelés részére azt a hűtőtér-szükségletet, amely szükséges a hűsítőanyagok tárolásához. Ezt külön-külön a régi széttagoltság mellett nem tudták volna megoldani. A megoldás nagy felkészítésvé hűtőházat előreláthatólag csak novemberre adják át. Sok gondot jelent a rakattér hiánya is. Nem minden téren oldották meg az átszervezés előtt a helyes technológia kialakítását sem. Az elmondottak után jogos a kérdés: miért nem tették meg az említett intézkedéseket egy évvel korábban, vagy miért nem került sor az összevonásra egy évvel később?

MINDKÉT KÉRDÉS JOGOS, azonban világosan látni kell, hogy az említett beruházások kivitelezéséhez szükséges nagy összegű beruházási keret korábban nem állt rendelkezésre. Azt is el kell mondani, hogy vannak az átszervezésnek már most is olyan eredményei, amelyek megannyitató kényt adnak az átszervezés időpontjának helyességéről.

a) Legfontosabb az, hogy a vállalat majdnem zökkenőmentesen biztosítani tudja Budapest egyre növekvő hús-szükségletét.

b) Az összevonás megszüntette a korábbi káros hatást, amely azt jelentette, hogy az egyes önálló vállalatok tervleamaradás esetén „kooberáció” segítségével be tudták hozni lemaradásukat. Most ez ilyen jellegű bemaradás megszűnt. Ez a szállítási gazdaságosságának növelését is jelenti.

c) Most még ugyan szám szerint nem mutatható ki az átszervezés hatása a termelési teljesítményben, de a vállalati vezetők véleménye szerint, feltétlenül jelentkezik majd

ilyen hatás. Ez azt jelenti, hogy a korábbi munkáltszámmal magasabb termelési értéket hoznak létre, a termelt termékek gazdaságossága emelkedik (Ennek ismeretében az irányító szervnek felül kellene vizsgálnia a munkaerőellátás területén érvényesített nézetét.)

d) A vállalat vezetése megszilárdult. A pártbizottság hathatós segítséget nyújt a gazdasági vezetőknek, most minden jelentősebb gazdasági döntésnél tapasztalható a pártbizottság irányító munkája.

Az eltelt, aránylag rövid idő alatt megváltozott a dolgozó véleménye is, szerepe is. Kezdi magukénak érezni az összevont nagyvállalatot.

MOST MÁR NEM TAPASZTALHATÓ ELLENÁLLÁS olyan intézkedésekkel szemben, amelyek bizonyos gyártmányok megszüntetését, vagy más üzembe történő átcsoportosítását jelentik. Belátják hogy azon a területen kell termelni az egyes termékeket, ahol az előállítás feltételei a legkedvezőbbek. Ez talán annak is eredménye, hogy jelenleg kb. 6 nap nyereségszámításra várható vállalati szinten, szemben a tavalyi ilyenkorin mínusz nyereséggel szemben.

PROBI ÉMAK PERSZE VANNAK! Megtörténik még, hogy egyik üzemegegyéből nem szívesen akarnak a másik üzemegegyébbe átmenni a munkások dolgozni, olyan esetben, amikor ott terv szerint munkaerőfelesleg mutatkozik.

A dolgozók érdeklődése az eltelt fél év alatt nagymértékben a gazdasági jellegű kérdések felé fordult el. Minden intézkedést a legnagyobb figyelemmel kísérik. Sajnos sok — tapasztalatlaniságból vagy meg nem értésből — hozott helytelen gazdasági intézkedést az átszervezés következményeként fognak fel.

NÉHÁNY KIRAGADOTT KÉRDÉSEN keresztül igyekeztem képet adni azokról a már tapasztalható eredményekről és még meglevő hiányosságokról, amelyeket kerületünk egyik legnagyobb összevont vállalatnál vettem észre. Az átszervezés eredményeinek teljes hatása természetesen csak később lesz lemérhető.

Párizs Lajos

Előzetes tájékoztató

a szegedi szabadtéri játékokról

Július 24. és augusztus 20. között — az 1959-es felújítás után — hatodszor rendezik meg a szabadtéri játékokat a Tisza-parti városban. Tari János, a szabadtéri játékok igazgatója sajtóértekezletén elmondotta, hogy a százezer lélekszámú alföldi város közel százezer vendégsereget lát vendégül az ünnepségsorozat alkalmával. Színes és minden igényt kielégítő programot állítottak össze, így az előadásokon kívül jelentős sportesemények, városnéző kirándulások, sétahajózás, horgászverseny, kiállítások szórakoztatják majd a városba látogatókat.

Érdekes és a szegedi szabadtéri játékok nagyszerűségét igazolja az az adat, amely arról tanúskodik, hogy két hónappal az eseménysorozat előtt minden eddigi felülmúló számban jelentkeztek külföldi és hazai vendégek. Ennek megfelelően a szállás és étellemez zökkenőmentes szervezését még idejében elkezdték, és minden jel arra vall, hogy nem lesz fennakadás az ellátásban.

A külföldiek kényelmét szolgálják az idegenvezetők, a többnyelvű eligazítótáblák, az új parkolóhelyek, a hazánkról és Szegedről szóló előadások, az első ízben megrendezésre kerülő nyári szabadegyetem programjában.

A hagyományoknak megfelelően Erkel Hunyadi László című operájával nyitják meg az előadásorozatot. Honneger Johanna a máglyán című drámai oratóriuma, Bartók Fából faragott királyfi, Farkas Vidróczy című népműve, Verdi Aidája és Gulyás—Rábai Kisbajtár című táncjátéka szerepel a műsorban. A vendégművészek közül kiemelkedik Margaret Tynes, Alfonso La Morena, Elena Cernel énekesek és Henrik Czys karmester.

A szegedi szabadtéri játékok

NEM!

Csak egyszerű dolgot kérdezek, Anyától, csecsemőtől, kik erre egyet felelnek, Sójahajukban vágy és munka, szeretet, becsület. Jó kedv, Akár jobbról, akár balról nézem, a háborút nem bírják az emberek.

A trafikos Feccskét akar eladni, s ha valutát kap szomszédom Rómába megy, Pistika felelget a tanító néninek. A fodrász haját, a pincér vendéget vág, (s akarják csinálni zárórát), A nyugdíjas lépést borítékol, Részeg embertársam a székrol lefordul, az esztergályos anyagot vár, főnöke munkakedvet, Micike kávét és madarat, diák jelest vagy csak egy egst... Közben kérdezek és felelnek, A háborút mánt napirendet; Mi épeszű, építő emberek, Ferde szemmel nézzük.

— Remenyik —

Elvont törekvések a MŰVÉSZETBEN

sem kontrollálható asszociációs készsége. A kilátástalanságnak, a kiüttlalanságnak e végtelen fokáról ma már a polgári kritikusok, történészek sem állítják egyértelműen, hogy művészet. De az általános válság szükségesszerű jelenségeket tartják, és nem minden ok nélkül.

Az életérzés, amit ez a művészeti mélypont áraszt, és ezzel együtt a könyvnyű megoldás, amivel szakmailag kecsesget, nem marad meg az országhatárok között. Mindenütt, nálunk is, megérinthet olyan alkotókat, akik szem elől tévesztik a művészet társadalmi funkcióját, vagy esetleg nem értik annak jelentőségét. A mi társadalmunkban a művészi megismerés tagadásához vezető folyamat bármely szakasza, régebb vagy újabb jelensége, már történelmileg időszerűtlen.

Elavult sok olyan törekvés is, amely a kapitalista környezetben még igazak és érthetőek lehetnek. „A kapita-

lizmus súlyos és összeegyeztethetetlen ellentmondásokkal terhes világában — írja Szecsődi László — természet-hű formák eltorzítása lehet indokolt a művészi magatartás is. Kifejezheti a burzsoá rend nagyon is reális életérzéseit, a tanácstalanságot, a pesszimizmust és azt a zűrzavart, amelyet a társadalmi törvények szüntelen megsértése kelt a gondolkodó emberben. Az absztrakt formák mögött ilyen módon a kapitalizmusban — de csakis a kapitalizmus retrográd szakaszában — reális tartalom húzódhat meg, hiszen az értelemnek, az értelmetlenséggel való felváltása, az ember és emberi viszonyok eltorzítása a modern kapitalizmus reális következményei.”

Nem múltak el nyomtalanul a jelenkori polgári törekvések a mi mai, formálódó művészetünk felett sem. S elvont művészetek: történetében tájékozatlan művészek, akárcsak egy szűk rétegű kö-

zönség, nemcsak a mai absztrakt irányokban vélik felfedezni a „korszerűséget” hanem olyan művészeti analízisekben is, amelyek már félszázados múltra tekintenek vissza. Bármennyire felszínesek is művészetünk lendületes fejlődésére nézve, mégis átmennélleg megavarrhatnak alkotókat, felkelhetnek életidegen érzéseket, kétségesnek hithetnek a már bizonyosat, egy szóval elérhetnek eszmei hatást. Az elvont törekvéseknek ez a szerepe távolról sem csak formai vagy stílári jellegű.

A mi társadalmunkban még lehetséges, de annak lényegétől idegen életérzés tör vele utat hozzánk, az egyéni élet dízsharmóniáját eleveníti fel. S ez mindennekelőtt eszmei-világnézeti probléma, és csak ezen belül, ennek alárendelten művészeti-szakmai kérdés. A fő érv ellene: az egyre erősebb, és minden vonatkozásban tudományosan, objektíven mérhető szocialista valóság, és mai művészetünknek már az újfajta realizmus erejével érvélni tudó föbb tendenciái.

(Részlet Aradi Nóra: Absztrakt képzőművészet című könyvből.)

Gazdag a nyári kulturális program

A nyári szünetben ugyan nincsenek az egyetemen kulturális rendezvények, de kultúrportajaink tevékenysége ekkor sem szünetel. Sőt...

Népi táncgyűttesünk

a nyár folyamán kéthetenként önálló műsort ad a Balaton-környéki üdülőikben.

Szeptember 6-án részt vesz az olaszországi San Vinceniben megrendezésre kerülő folklor fesztiválon. Erre a szereplésre egyhetes balatoni táborozáson készülnek fel az együttes tagjai.

Énekkarunk

június 21-én, a Fővárosi Tanács dísztermében önálló műsort ad. Ez lesz németországi műsoruk hazai bemutatója.

Szépségkeresők

A Szegedi Tanárképző Főiskola dísztermében május másodikán nyílt meg az egyetemi és főiskolás fiatalok képzőművészeti kiállítása, a kulturális szemle egyik reprezentatív eseménye. A kiállított anyag mintegy 20 százalékát a Közgazdaságtudományi Egyetem fiataljai küldték be.

Miklósvári Zégo egy tusrajz-sorozattal szerepelt a kiállításon. Miklósvári izgalmas, s bizonyos szempontból ígéretes tehetség. Hibájaként roható fel, hogy tusrajzai javarésze egy német iskolázottságból eredő szecessziósan cizellált vonalkultúra jellemző, ami aztán, különösen, ha rendkívül absztrahált mondanivaló formája, groteszk, ellentmondásos és sokszor a jóízűs határait túllépő műveket eredményez.

A kiállított művek közül dícséretet érdemel Korpás Attila, egyetemünk másik hallgatójának gondos munkái is.

AZT HITÜK, HOGY SOHASEM LESZ VEGE

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN

Itt a negyedévesek komolytalankodnak

Kiből legyen igazgató?

Az elhelyező bizottságnál. Felelőssége teljes tudatában berobog a „Főhatóság” küldötte:

— Elvtársak, a legjobb embert kérem!!! A „Főhatóság”-hoz gazdasági igazgatóra van szükségünk!

Az elhelyező bizottság tagjai összenéznek, az elnök szétárja a karját.

— Sajnos, a legjobb emberünk társadalmi ösztöndíjas a Harisnyakötő HTSZ-nél. A többiek is vagy ösztöndíjasok, vagy már előzőleg elkötelezték magukat hasonló, nagynevű cégekhez.

— Szóval nincs ember? — kérdi megszeppenve a „Főhatóság” küldötte.

— Hát éppenséggel van még — mondja az elnök — például A. B. Ő is társadalmis volt ugyan, de a sok új és ismétlés miatt felbontották a szerződését.

A küldött szemé felcsillan. — Nagyszerű, mégis lesz közgazdászunk! A gyakorlatban egészen jól beválhat. Csak nem hagyjuk kárba veszni a nehezen kiharcolt keretszámunkat!

Mi is voltunk elsősök...

Hihetetlen, de mi is áldogáltunk tanácstalanul az egyetemi folyosók labirintusában. Azóta láttunk egyet-mást, okultunk eleget, s ma már nem fordulhatna elő, hogy valaki orosz órán elakad az olva-

sásban, mert a lágyítójelet sajtóhibának véli.

Nem csalnánk még egyszer könnyes mosolyt a számviteli oktatók szemébe, azzal, hogy valaki a vizsgadolgozatában — miután a naplóban már könyvelt — „Átvitel” számlát nyit. Azt is tudja közlünk akárki, hogy a multiplikátor nem hőelektromos berendezés, hanem a megtakarítási határhajlam reciproka...

A tapasztalat megtanított arra, hogy olyan előadásra nem érdemes reggel 8-ra bejönni, ahol csak 10-kor szoktak katalógust tartani. Arra is, hogy a jó közgazdász a könyvtárban majdnem olyan jól tud aludni, mint otthon ebéd után.

Sőt, az állások elosztása után számunkra már az is természetes, hogy nem az index teszi a közgazdászt...

Tudásszomj

Előadások közben a konzultációs kérdéseinket eljuttattuk az előadóhoz. Akadtak olyan kérdések is, amelyek az anyaghoz kapcsolódtak, de többségük — erényes dolog az őszinteség — provokatív céllal íródott. Vagy talán meg sem íródott, csak „mi lenne, ha megkérdeznénk?” címszóval keringett közöttünk. Ilyenek:

— Hányas villamossal, vagy autóbusszal lehet eljutni a Lincéris térre?

— A délkelet-ázsiai felkelők hogyan lövik le biciklivázaikkal az amerikai helikoptereket?

— Melyik vasújletben lehet

jó minőségű pótlékkulcsot kapni?

— Mi marad ki a tegnapi megjelent jegyzetből?

S végül a kérdések sztárja:

— Igaz-e, hogy a közgazdászok fejjentézetben eltöltött évei fél éven túl már beszámítanak a nyugdíjidőbe?

★

Javasoljuk, hogy a számvitel is szerepeljen a felvételi vizsga tárgyai között. Hadd tudják meg a jelöltek, hogy lesz itt akasztója is.

Rulett híján

A tapasztalatszerzés egyik területe a kártyajáték volt. Az egy főre eső lejátszott partik száma — 1960-át alapul véve —, jobban emelkedett, mint

a menzán az adagok. Ma már nem fordulhatna elő, hogy valaki az utiparti végén „pénz az ablakban” felkiáltásra megnézze, hogy igaz-e.

E területen végbement a munka társadalmasítása is. Az ismert kategóriákat alkalmazva:

Egyszerű kooperáció és fokozatok: Két ember csapd le csacsit játszik, három ultizik, ha ötven vannak, összevesznek azon, hogy mi lett volna, ha Gyuri a makk ásszal jön ki...

Specializáció: Vannak, akik csak az ultira, mások a bridsre esküsznek.

A kombináció legfejlettebb formája a kombinát: Megtalálható a klubban, minden nap délután háromtól. Vizsgaidőszakban a strandon keressétek...

Banó Sándor

Érzékeny szívű vizsgáztató

Szamosállat, avagy szakszerű magyarázat

Másfél éve, egy andalító könyvvel előadásom éles hangra riadtam:

Szamosállat — kiáltotta az előadó ügyesen elrejtve néhány számlánév közé. Mi lehet az a szamosállat? Megkérdezni már nem lehet, hátha megmondta az előadó, és akkor rájön, hogy aludtam, érdekesítő monológja alatt, vagy agrár-analfabétának nyilvánít, és az egyetlen a halállal... Pedig milyen jó lenne tudni. Majd a tankönyvben megnézem. Nem volt benne. Akkor a lexikonban. Ott sem volt. Megkérdeztem a csoporttársaimat. Nem tudták.

Semmi baj, egy évig türelmesen várok. Jövőre mezőgazdaság gazdaságtanát tanulunk.

Akkor kielégíthetem kíváncsiságomat. Nem elégíthetem ki. A könyvben ugyan szerepelt, hogy x millió szamosállattal rendelkezik, ebből ennyi van állami, ennyi magánszektorban, de a szamosállat fogalma mint olyan... Kérem, ezt már harmadéven tudni illik. Illetlen vagyok. És nincs kiút, a reménynek halvány szikrája sem. Már aludni sem tudok a bűntudattól, amikor egyszer csak égi fény! A statisztika könyvek zugában ezt olvasom: „Egységnek az 500 kg. élő súlyú állatot, az ú. n. szamosállatot tekintjük. Tehát 3 szamosállat = 500 kg. élő súlyú állat.”

Na, most megtudtam!

— rév —

Práger László II. évf. hallg.

Rájöttünk, s megtanultuk...

— hogy az egyetemi reform során a tananyagcsökkentést úgy is el lehet végezni, hogy apróbb betűvel és sűrűbben szedik a jegyzeteket.

— hogy a p. g. néhány részét nemcsak a diákok nem értik.

— hogy az gazdaságtörténeti oktatás mennyisége körülí viték sem tartanak örökké.

— hogy a matematikai módszereket minden valamirevaló

jegyzetben alkalmazni illik. Még akkor is, ha a szerző maga sem érti...

— hogy egy tárgy magas színvonalát nem igazolja a két és feles vizsgátlag.

— hogy a jog oktatására egyetemünkön már csak azért is szükség van, mert ily módon egy ingyenes ügyvédi munkaközösség áll a diákok rendelkezésére.

Szokványos interjú — de nem akárkivel

— de nem akárkivel

Ha róla irtunk, négy éven keresztül csak egy monogrammal jelöltük a nevét: ...K. P. gúnyosan elvigyorodik... K. P. öklét rázza az Sz. V. tanszék előtt... K. P.-nek a negyedik körben elfogták a piros. ultiját, s így tovább Persze mindezt csak féltésből tettük. Féltettük a csoportját a szegyénytől, féltettük K. P.-t, hogy rossz kártyás hírebe keveredjék, de mindennél jobban önmagunkat féltettük, mert retgettük K. P. haragját. Ennek most vége.

Lehull a láthatatlanság köpnyege, Koromfeketé Péter negyedéves, korrekció szakos hallgató itt áll előttem. Ő volt eddig az absztrakt rossz, a kénköves lehelet, de most látható — húsból van és vérből. Ránézésre végzős teológusnak gondolhatná akárki, de a látászatnak nem hiszek, a látszat néha csal, a szerény külső pedig egy apagyilkosnak is pompás menedék.

Felteszem az első kérdést: — Ugye, te most elvégzed az egyetemet?

— Ha engedik...

— Ezzel bizonyára arra céloztál, hogy ha baj nélkül véggetér az utóvizsga időszak, s az államvizsgákon sem lesz hajcihő, akkor júliusra már „szolid diplomás” jelígre hirdethetsz aprót a Magyar Nemzetben. De bennünket nemcsak ez érdekel. Arra is kíváncsiak vagyunk, — s ezt az egész olvasótábor nevében kérдем — mit fogsz csinálni, ha elvégzed az egyetemet?

— Pihenek.

— Igen, igen, a nyári hónapokat a végzős hallgatók is pihenéssel töltik. Kipihenik az ötvenhat vizsgát és gyakorlati jegyet. Erőt gyűjtenek a tornyosuló feladatokhoz...

— Én karácsonyig pihenek.

— Nem lesz egy kicsit sok?

— Nem. Nekem hetvenöt vizsgát kell kipihenem.

— Ha később mégis elhe-

lyezkedsz, mivel foglalkozol majd?

— Gyakornok leszek, azoknak nem kell dolgozni.

— De azután bizonyára megismered a vállalatot, megismered a munka ízét, belelendülsz...

— Ismerem, szaga van. A Pülső Bőrgyárat már Pománál érezni lehet. Különböző is engem a közgazdasági problémák közül kizárólag a gyárkapun belüli munkanélküliség gyakorlati oldala érdekel... és...

— A jövőt jelentő dolgos hétköznapiak után, vesszünk néhány pillantást az emlékeidre. Mire gondolsz majd legszívesebben, ha az egyetem jut eszedbe?

— Azt hiszed, hogy a klubot mondom, pedig nem: ott szabadították meg utolsó garasaimtól. Erre azt hiszed, hogy a pénztárt mondom, pedig soha nem kaptam ösztöndíjat. Ha az egyetemre gondolok, legkedvesebb emlékem a tavaszi szünet lesz, addigra mind elfogytak az utóvizsgáim.

— Mi a véleményed az egyetem helyzetéről?

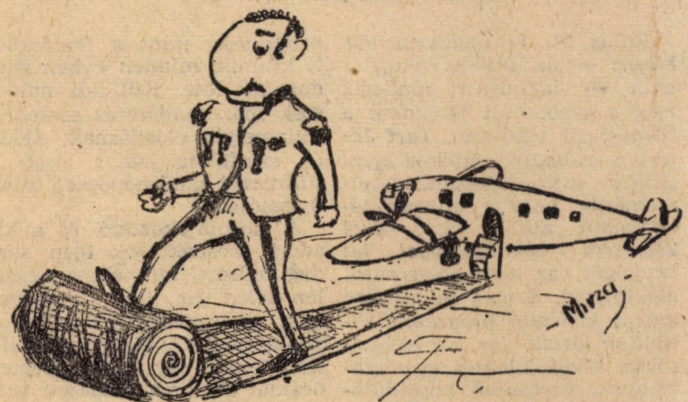
— Az egyetem helyzete igen jó. Minden itt helyezkedik el körülötte. A Matróz, a Nagy-csarnok étterem, a Gyöngyszem, meg a butik a Gyöngyszem mellett, „betonteknő” a Váci utca sarkán. A Vörösmarty mozi is itt van egy ugrásra, a Puskin is, de ahhoz már villamosra kell szállni. Bartók! — az a legjobb. Az itteni első előadástól át lehet érni az ottani első előadásra.

— Végezetül...

— Igen, tudom, úgyis ezt kérdezted volna, nemcsak sokat gondolok rá, de vissza is jogok járni az egyetemre. Viszsa én. Itt leszek minden vasárnap este, a „tea-party”. Hol a pokolban találhatnék még egy ilyen kedvemrevaló társaságot, mint amilyen itt szokott gyülekezni?

Torma Imre

Puccs után...

A tavasz biztos jele

— Milyen illat ez, Mancika, Chatnoir, vagy levendula? — Újhagyma...

Határérték

KÖZGAZDÁSZ

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX. Dimitrov tér 8.
Telefon 186-850/38 m.
Szerkesztő Bögre Katalin
Kiadja Hirtlaknádó Vállalat
Megjelenik 3 netenként
Készül a Szikra Lapnyomóban

—puskás—